

بسمه تعالی

کلیه دستگاه‌های اجرایی

به پیوست بخشنامه بودجه ۱۳۹۳ که به امضای ریاست محترم جمهوری رسیده است ایفاد می‌شود.

دستگاه‌های اجرایی موظفند نسبت به تهیه و تنظیم برنامه سالانه و بودجه پیشنهادی سال ۱۳۹۳ خود با رعایت زمانبندی در قالب فرمهای مربوطه اقدام نمایند.

محمدباقر نوبخت

بخشنامه بودجه سال ۱۳۹۳

مقدمه:

به خواست خداوند متعال و در سایه همبستگی ملی ناشی از استقرار دولت تدبیر و امید، سال ۱۳۹۳ به عنوان دهمین سال از دوره اجرای سند چشم انداز، چهارمین سال از قانون برنامه پنجم توسعه و اولین تجربه دولت جدید در تدوین لایحه بودجه راه پیش رو داریم. دولت تلاش دارد به عنوان منتخب ملت، پاسدار اعتبار، اقتدار، منافع و عزت کشور باشد و گام‌های مهمی را برای بازسازی اعتماد عمومی و سرمایه اجتماعی، بازآفرینی امید و نشاط ملی، آماده شدن زمینه تضارب آراء و تعامل احزاب و گروه‌ها و بیدایش زمینه‌های احیای اخلاق و آرامش در جامعه بردارد. پدیدهی است، بخشی از این وظایف و گامها، در قالب اجرای سیاست‌های مالی دولت در چارچوب قوانین و مقررات جاری کشور است که از طریق بودجه سنواتی تبلور می‌یابد. لذا تهیه لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور براساس الزام‌های اسناد بالادستی شامل سند چشم‌انداز ۲۰ ساله در افق ۱۴۰۴ و سیاست‌های ابلاغی مقام معظم رهبری (مدظله العالی) و قانون برنامه پنجم توسعه و همچنین توجه ویژه به پیشرفت علمی و بهبود شرایط اقتصادی و خط‌مشی‌های دولت تدبیر و امید، قانونگرایی، خدمت به خلق و سلامت اقتصادی و با اتکاء بر خردجمعی و ظرفیت بالای کارشناسی کشور انجام می‌پذیرد.

تدوین لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور در شرایطی آغاز می‌شود که از یک طرف شرایط خاصی پیش‌روی اقتصاد کشور از بعد داخلی و خارجی وجود دارد و از طرف دیگر به سبب استقرار دولت جدید و طرح شعارهای جدید، امید و نشاط خاصی در فضای داخلی کشور و نگاه کشورهای دیگر بوجود آمده است و لزوم بهره‌گیری از فرصت‌ها و نقاط قوت را برای فعال‌سازی ظرفیت‌های بالقوه کشور و خلق فرصت‌های جدید در عرصه داخلی و خارجی یادآور می‌شود و این امر نیازمند شناخت واقعی از شرایط جهانی و منطقه و وضعیت موجود اقتصاد کشور است.

شرایط جهانی و منطقه‌ای:

تحولات پیش‌روی اقتصاد جهانی بگونه‌ای است که در ابعاد مختلف بخصوص از نظر اقتصادی، فرصت‌ها و تهدیدهایی را برای اقتصاد ایران بدنبال دارد. از جمله این فرصت‌ها می‌توان به بهبود شرایط نسبی اقتصاد جهانی و خروج تدریجی از دوران رکود اقتصادی و همچنین تغییر تدریجی مرکز ثقل رشد اقتصادی جهان به سمت کشورهای

نوظهور و افزایش حجم مبادلات آنها در تجارت جهانی و بخصوص تقاضای انرژی اشاره نمود. بدیهی است این تحولات از یکسو نشانگر بهبود نسبی شرایط بازار انرژی و از سوی دیگر تقویت توان تجاری کشور با کشورهای نوظهور خواهد بود. همچنین تحولات جاری در کشورهای منطقه و شمال آفریقا، تاثیراتی را در روابط بین‌الملل بویژه در منطقه گذاشته است که لزوم توجه به آنها و بهره‌گیری از فرصتها را از طریق دیپلماسی کارآمد تاکید می‌کند. در مقابل، تحریم‌های ظالمانه علیه کشور و محدودیت‌های ناشی از آن بویژه در تأمین کالاهای اساسی و دارو از جمله مسائل مهمی است که باید مورد توجه جدی قرار گیرد و لذا نیازمند اصلاحات ساختاری، تقویت بنیان‌های اقتصادی و کاهش آسیب‌پذیری کشور و افزایش توان تاب‌آوری آن در چارچوب اقتصاد مقاومتی و اتخاذ تدابیر لازم برای استفاده از فرصت‌ها و مدیریت چالش‌ها و تبدیل آنها به فرصت‌ها می‌باشیم.

شرایط اقتصاد داخلی:

با وجود گذشت نزدیک به نیمی از زمان تدوین سند چشم‌انداز و ترسیم افق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور، در عمل بدلیل وجود مشکلات بین‌المللی و داخلی از جمله مشکلات ناشی از تشدید تحریم‌های بین‌المللی و عدم استفاده بهینه از نقاط قوت اقتصاد کشور، تحقق اهداف سند چشم‌انداز و اهداف قانون برنامه پنجم توسعه (از جمله دستیابی به رشد اقتصادی متوسط سالانه هشت درصد در طول برنامه پنجم توسعه، نرخ بیکاری هفت درصد و ضریب جینی ۰/۲۵ درصد در انتهای برنامه و نیز کاهش تورم) با چالش‌های اساسی روبرو شده است به نحوی که جبران عقب‌ماندگی‌های آن نیاز به گام‌های بلندتر و هوشمندانه‌تری در سال‌های باقیمانده برنامه پنجم توسعه و برنامه‌های بعدی (دوره ۱۳۹۳-۱۴۰۴) دارد. شرایط رکود تورمی، بیکاری بالا، نرخ پایین سرمایه‌گذاری، بهره‌وری پایین اقتصادی، عدم حضور فعال بخش غیردولتی، نامناسب بودن فضای کسب و کار، کمبود منابع مالی بین‌المللی، کاهش سرمایه‌گذاری خارجی، سختی دسترسی به فناوری و دانش فنی برتر، محدودیت دسترسی به منابع آب و بلاای طبیعی از جمله مائلی است که اقتصاد ایران با آن روبرو است و شرایط زندگی را برای آحاد مردم دشوار نموده است. در سالهای اخیر نرخ رشد اقتصادی کند و نوسانی بوده و مطابق آمارهای مقدماتی در سال ۱۳۹۱ به منفی ۵/۴ درصد رسیده است. سرمایه‌گذاری نیز به عنوان یکی از عوامل اصلی مؤثر بر رشد اقتصادی، بواسطه افزایش هزینه‌ها، بدتر شدن فضای کسب و کار، نااطمینانی‌های موجود و نرخ بازدهی پایین‌تر از فرصت‌های جاتین، در سطوح پایینی قرار داشته و در سال ۱۳۹۱ نیز با نرخ رشد منفی ۱/۹ درصد مواجه شده است. کاهش رشد اقتصادی و افت بیش از حد سرمایه‌گذاری، فرصتهای لازم برای ایجاد شغل جدید را از بین برده است بطوری که طی سالهای

اخیر به تعداد شاغلان کشور چندان افزوده نشده و نرخ بیکاری کشور در سطح بالای ۱۲/۲ درصد قرار گرفته است. به همین ترتیب نیز هزینه‌های مصرفی کل متأثر از شرایط اقتصادی کشور بویژه در حوزه مصرف بخش خصوصی نوسان‌های زیادی داشته و در سال ۱۳۹۱ با کاهش ۱/۹ درصدی روبرو بوده است. تشدید تحریم‌های ظالمانه به خصوص بر روند صادرات نفت کشور، تأثیرات نامطلوبی بر روند تحقق منابع بودجه داشته که از یک سو منجر به کاهش تخصیص اعتبارات به طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای تا سطح ۴۰ درصد مصوب قانون و از سوی دیگر منجر به افزایش بدهی دولت به پیمانکاران بخش غیردولتی شده است.

نقدینگی از مهمترین شاخص‌های عملکردی بازار پول نیز تحت تأثیر سیاست‌های پولی، مالی و ارزی در سال‌های اخیر مستمراً با افزایش چشمگیر مواجه بوده و بطور طبیعی اثر خود را بر رشد قیمت‌ها و سطح تورم گذاشته است. ثبت نرخ رشد ۳۰/۸ درصدی نقدینگی و بدنبال آن نرخ تورم ۳۰/۵ درصدی در سال ۱۳۹۱ عمدتاً نتیجه سیاست‌های اقتصادی اعمال شده در این حوزه و شرایط تحریمی کشور می‌باشد. این روند کماکان در سال ۱۳۹۲ ادامه داشته و نرخ تورم دوازده ماهه منتهی به شهریورماه سال ۱۳۹۲ به ۴۰ درصد رسیده است. این در حالی است که با توجه به محدودیتهای ناشی از تحریم و همچنین افزایش نرخ ارز، واردات کالا بویژه واردات مواد اولیه و واسطه‌ای کاهش یافته است و به نوبه خود منجر به کاهش تولید شده است.

البته در مقابل مشکلات و چالش‌های برشمرده برای اقتصاد کشور، نقاط قوت و فرصت‌های فراوانی نیز وجود دارد که با اتکاء به آنها و با اتخاذ تدابیر صحیح می‌توان زمینه تحول و آینده‌ای مناسب را فراهم نمود که از آن جمله می‌توان به وجود ظرفیت‌های بلااستفاده تولیدی بخش غیردولتی، سرمایه‌ها و زیرساخت‌های دولتی موجود، طرح‌های عمرانی نیمه‌تمام دولتی و غیردولتی، پتانسیل و توان صادراتی کشور، شرایط مناسب ترانزیتی، توان بالای پیمانکاری و فنی و مهندسی، نیروی انسانی جوان و تحصیل کرده، پیشرفتهای علمی کشور، تنوع اقلیمی و گستره وسیع سرزمینی، ذخایر معدنی غنی، وجود سواحل جنوبی کشور با اتکاء به ذخایر عظیم گاز، وجود ظرفیت‌های لازم برای انجام پژوهش‌های علمی و فناوری بویژه فناوری‌های پیشرفته و صنایع نوین، وجود زیربنایها و زیرساخت‌های صنعتی و کشاورزی، شبکه رو به توسعه راه‌آهن و جاده‌های کشور، وجود آثار و میراث غنی فرهنگی همراه با تنوع اقلیمی و طبیعی، فرصت‌های فراهم شده در عرصه بین‌المللی و منطقه‌ای بواسطه تحرکات دیپلماسی جدید دولت و از همه مهمتر وحدت جامعه، یکپارچگی سرزمین و شوق پیشرفت ملی اشاره نمود که در این شرایط دولت باید در قالب برنامه‌های کوتاه‌مدت (سالانه) و میان‌مدت با تکیه بر آنها برنامه‌های خود را طراحی و اجرا نماید.

اهداف کلی بودجه سال ۱۳۹۳:

با توجه به شرایط اقتصاد ایران و محیط پیرامونی آن، هدف کلی بودجه سال ۱۳۹۳، تحقق رشد اقتصادی مثبت و کنترل تورم و کاهش نرخ بیکاری با اتکاء به فرصت‌ها و نقاط قوت کلیدی پیش‌رو از جمله حضور فعالتر بخش غیردولتی در سایه ایجاد ثبات کلان اقتصادی و انضباط مالی همراه با بهبود شاخص‌های اجتماعی و علمی تعیین می‌گردد. از اینرو لازم است تمام دستگاه‌های اجرایی با حسن تدبیر و با درک مناسب از فرصت‌های پیش‌رو و با محوریت کمک به حضور فعالتر بخش غیردولتی در اقتصاد و استفاده کارا از منابع محدود و تقویت انضباط مالی-مناسب‌ترین برنامه عمل و بودجه دستگاه مربوطه را پیشنهاد نمایند.

علاوه بر این، بودجه زمانی می‌تواند مؤثر و اثربخش باشد که اولاً در جهت تحقق اهداف پیش‌بینی شده طراحی گردد و ثانیاً براساس یک سازوکار نظارتی دقیق به اجرا درآید. لذا ضروری است که دستگاه‌های اجرایی مطابق ماده (۳۲) سیاست‌های کلی برنامه پنجم توسعه و ماده (۲۱۹) قانون برنامه پنجم توسعه و براساس روش بودجه‌ریزی عملیاتی و مبتنی بر عملکرد، بودجه خویش را ارائه نموده و با برقراری سیستم نظارتی، نسبت به تحقق اهداف و تخصیص منابع اقدام نمایند.

استمرار اجرای قانون هدفمندسازی یارانه‌ها با تکیه بر نتایج حاصل از آسیب‌شناسی وضع موجود و تأکید بر روش‌های جدید در اصلاح قیمت حامل‌های انرژی و بازنگری در رویه‌های بازتوزیع هدفمندسازی یارانه‌ها با رویکرد بهبود وضع رفاهی خانوارهای دهک‌های پایین‌تر جامعه و حمایت از بنگاه‌های تولیدی در جهت افزایش کارایی، از جمله سیاست‌ها و اقدامات مهم دولت در سال ۱۳۹۳ خواهد بود.

الف- راهبردها و سیاست‌های بخشنامه بودجه سال ۱۳۹۳

۱- اهتمام به انضباط مالی و بودجه‌ای و تعادل بین منابع درآمدی و مصارف هزینه‌ای دولت به منظور کاهش وابستگی اعتبارات هزینه‌ای دولت به عواید حاصل از نفت و گاز:

➤ ارتقاء کوشش مالیاتی برای افزایش سهم درآمدهای مالیاتی از منابع بودجه با تأکید بر مشاغل و مالیات انحصار حقیقی غیردولتی و با افزایش پایه‌های مالیاتی، ایجاد پایگاه مؤدیان مالیاتی و شفاف‌سازی مبادلات اقتصادی از طریق استفاده از سامانه‌های صندوق فروش توسط اصناف و صاحبان مشاغل مختلف:

- استقرار مدیریت هزینه با رعایت اصل صرفه‌جویی، پرهیز از اسراف، حذف هزینه‌های غیرضرور و جهت‌گیری مصارف در راستای الگوی صحیح مصرف؛
- الزام دستگاه‌های اجرایی به استفاده حداکثری از ظرفیت‌های قانونی و فرصت‌های بالقوه مغفول و پیشنهاد منابع جدید برای افزایش منابع درآمدی خود؛
- جایگزینی سیاست اعتبار مالیاتی با نرخ صفر بجای معافیت‌های مالیاتی قانونی و ثبت معافیت‌های مذکور به صورت جمعی - خرجی؛
- شناسایی اموال منقول و غیرمنقول مازاد توسط دستگاه‌های اجرایی و تدوین برنامه فروش آنها؛

۲- اصلاح نظام مدیریتی و مالکیتی و اولویت بندی طرح های تملک داراییهای سرمایه ای در جهت افزایش بازدهی سرمایه گذاریهای دولت و اثر بخشی بیشتر در تحقق رشد اقتصادی و اشتغال:

تأمین بخشی از منابع مالی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای با مشارکت بخش غیردولتی از جمله ظرفیت مواد (۲) و (۵۶) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، مواد (۸۲) و (۲۱۴) قانون برنامه پنجم توسعه، بند (۱۲۶) قانون بودجه سال ۱۳۹۲ و استفاده از تأمین مالی بین‌المللی (فاینانس‌ها)، استفاده از روش اعتبار اسنادی و انعقاد قراردادهای اجاره بلندمدت و خرید خدمت به منظور رفع مشکل تأمین مالی پیمانکاران؛

- تدوین برنامه زمانبندی برای پرداخت مطالبات ناشی از مالکیت دولت و بازپرداخت اقساط اعتبارات طرح‌های انتفاعی موضوع ماده (۳۲) قانون برنامه و بودجه توسط دستگاه‌های اجرایی به منظور رفع وقفه‌های موجود در این امر؛

- وصول مطالبات معوق حساب ذخیره ارزی و وجوه اداره شده؛

- ساماندهی طرحها و پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و اولویت بندی در اختصاص اعتبار با عنایت به وضعیت مطالبات، میزان اعتبار هزینه شده و پیشرفت فیزیکی هر طرح تا پایان سال ۱۳۹۱ با تاکید بر طرحها و پروژه‌های ناتمام؛

- ممنوعیت پیشنهاد طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای جدید. موارد خاص صرفاً در صورت خاتمه طرح‌های در دست اجرا و با استفاده از سازوکار مواد (۲۱۴) و (۲۱۵) قانون برنامه پنجم توسعه و

بند (۱۲۶) قانون بودجه سال ۱۳۹۲، ارزیابی زیست محیطی - اجتماعی و لحاظ آمایش سرزمین با محوریت آب و محیط زیست پس از تصویب هیأت وزیران درج خواهد شد؛

➤ تعریف هدف طرحهای پیوست شماره (۱) قانون بودجه سال ۱۳۹۲ بصورت کمیته پذیر در رابطه با اجرای طرح (مترمربع، کیلومتر و...) و یا کمیته محصول طرح (نخت، کلاس، میلیون متر مکعب در سال و...)

➤ افزایش سهم اعتبارات کمک‌های فنی و اعتباری از بودجه تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برای کمک به راهداندازی و توسعه طرحهای مشارکت عمومی - خصوصی و نیز توسعه زیرساخت‌های لازم به منظور مشارکت بخش غیردولتی در ارتقاء تولید و افزایش اشتغال؛

➤ تاکید بر عدم ایجاد بدهیهای جدید برای دولت در قالب نظام اجرای طرح های تملک داراییهای سرمایه‌ای

۳- اصلاح نظام مالی و افزایش بهره وری شرکتهای دولتی

➤ برآورد بودجه شرکتهای دولتی براساس بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد و قیمت تمام شده منطبق با اهداف کمی و در حیطه وظایف و فعالیت‌های اصلی اسانامه‌ای آنها با رعایت ملاحظات قانون اجرای سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی؛

➤ اعلام اسامی شرکتهای واگذار شده که سهم دولت در آنها به کمتر از ۵۰٪ رسیده است به همراه اسناد و مدارک مشته از جمله قرارداد واگذاری و صورت‌جلسه جدید مجمع عمومی توسط وزارت امور اقتصادی و دارائی (سازمان خصوصی‌سازی) و دستگاه‌های اجرایی به معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور تا پایان آبانماه سالجاری؛

➤ رعایت کامل ضوابط صرفه‌جویی در هزینه‌ها و اصلاح الگوی مصرف موضوع مصوبه شماره ۴۲۶۷۸/ت/۳۲۸۲۹ هـ مورخ ۱۳۸۴/۷/۲۴ هیأت وزیران توسط شرکتهای دولتی؛

➤ پرهیز از شروع طرح‌ها و پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای جدید توسط شرکتهای دولتی از محل منابع داخلی و استفاده از سازوکار ماده (۲۱۴) قانون برنامه پنجم توسعه و بند (۱۲۶) قانون بودجه سال ۱۳۹۲ برای شروع طرحهای جدید در صورت خاتمه طرح‌های در دست اجرا؛

➤ الزام شرکتهای دولتی در اجرای مواد (۳۹) و (۷۶) قانون محاسبات عمومی کشور مبنی بر واريز تمام درآمدها، وجوه دریافتی و سایر منابع تأمین اعتبار صرفاً در حسابهای متمرکز معرفی شده توسط خزانه‌داری کل کشور و ارائه گزارش عملکرد این اقدام به همراه بودجه پیشنهادی خود به معاونت

برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس‌جمهور. خزانه‌داری کل موظف است نسبت به بستن سایر حسابهای شرکتهای دولتی اقدام نماید؛

➤ پیش‌بینی پرداخت سود سهام مصوب پرداخت نشده سالهای قبل از ۱۳۹۳ علاوه بر حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) سودی که برای سال ۱۳۹۳ برآورد می‌شود، توسط شرکتهای دولتی؛

➤ دریافت تمام حقوق قانونی دولت و انجام تکالیف مقرر مربوط به سود سهام شرکتهای در سال ۱۳۹۳ و سالهای قبل در چارچوب بند (ج) ماده (۲۲۴) قانون برنامه پنجم توسعه؛

➤ بازنگری در منابع و مصارف شرکتهای دولتی با رویکرد ارتقاء بهره‌وری عوامل تولید از طریق اصلاح روش‌ها و کارآمدسازی منابع مالی و انسانی؛

➤ اولویت اختصاص منابع برای استفاده از ظرفیتهای خالی و بلااستفاده بخشهای دولتی و غیردولتی؛

۴- توسعه و ارتقای رقابت‌پذیری فعالیتهای اقتصادی، کاهش انحصار و افزایش رقابت و بهبود محیط کسب و کار به منظور گسترش فعالیتهای تولیدی و سرمایه‌گذاری؛

➤ اولویت بندی طرح‌ها و پروژه‌های شرکتهای دولتی که از منابع داخلی صورت می‌گیرد با تأکید بر طرح‌ها و پروژه‌های نیمه‌تمامی که به افزایش تولید کالا، خدمات و اشتغال بیشتر منجر می‌شود به ویژه طرح‌هایی که در سال ۱۳۹۳ خاتمه می‌یابند و یا محل اجرای آنها در مناطق محروم است؛

➤ پیش‌بینی سرمایه‌گذاری شرکتهای دولتی با رعایت مفاد ماده (۳) و تبصره (۱) ذیل بند «ب» ماده (۱۳) قانون اجرای سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی مبنی بر ممنوعیت مالکیت، سرمایه‌گذاری و مدیریت برای دولت در بنگاه‌های اقتصادی مشمول گروه یک ماده (۲) این قانون؛

➤ در نظر گرفتن اعتبار لازم برای تسریع در ایجاد و تکمیل فرآیند پنجره واحد بصورت حقیقی و یا مجازی توسط دستگاه‌های اجرایی با هدف ساماندهی و تسهیل امور مربوط به صدور مجوزهای فعالیت اقتصادی با امکانات موجود دستگاه اجرایی مطابق ماده (۷۰) قانون برنامه پنجم توسعه؛

➤ کمک به توسعه نهادهای حقوقی، قانونی، مالی و سیستم‌های نظارتی و تنظیمی مورد نیاز در فرآیندهای مربوط به توسعه بخش خصوصی، تحکیم حقوق مالکیت فردی، حقوق شهروندی و تقویت پاسخگویی دولت؛

۵- حمایت از حضور فعال بخش خصوصی و تعاونی در اقتصاد:

- اولویت پرداخت بدهیهای دولت به پیمانکاران و مشاوران در مقایسه با اجرای طرح های تملک داراییهای سرمایه ای
- اعلام طرح های تملک دارایی های سرمایه ای قابل واگذاری (نیمه تمام، تکمیل شده و آماده بهره برداری ملی و استانی و طرح های سرمایه گذاری شرکت های دولتی از محل منابع داخلی) توسط دستگاه های اجرایی به منظور تشویق واگذاری طرحها به پیمانکاران و سرمایه گذاران بخش غیردولتی؛
- اختصاص بخشی از اعتبارات تملک داراییهای سرمایه ای به عنوان وجوه اداره شده و تلفیق این منابع با منابع بانکهای توسعه ای برای اعطای تسهیلات بیشتر برای حضور فعال تر بخش غیردولتی؛
- ایجاد زمینه های لازم برای جذب سرمایه گذاری خارجی و حضور فعال بخش غیردولتی در عرصه سرمایه گذاری و ایجاد اشتغال؛
- جذب مشارکت های مردمی و منابع خیرین یا استفاده از ابزارهای تسویقی بودجه ای؛
- اعلام آن دسته از طرح هایی که در سالهای قبل به تصویب رسیده و هنوز اجرایی نشده اند توسط دستگاه های اجرایی به منظور استفاده از سازوکار ماده (۲۱۴) قانون برنامه پنجم توسعه و بند (۱۲۶) قانون بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور برای آغاز عملیات اجرایی؛

- ۶- اصلاح نظام اداری در جهت افزایش کارایی، کوچک سازی دولت، تمرکززدایی از حوزه های اداری و اجرایی با جهت گیری کاهش تصدی گری دستگاه های اجرایی به منظور ایجاد ساختارهای مناسب برای ایفای وظایف حاکمیتی (سیاست گذاری، هدایت و نظارت) در چارچوب قانون اجرای سیاست های کلی اصل چهارم (۴۴) قانون اساسی:

- ارائه برنامه اجرایی توسط دستگاه های اجرایی؛
- تداوم واگذاری شرکت های دولتی در چارچوب قانون اجرای سیاست های کلی اصل چهارم و چهارم (۴۴) قانون اساسی و پیش بینی درآمدهای حاصل از واگذاری و خصوصی سازی در چارچوب ماده (۲۹) قانون مذکور؛
- بهبود و بکارگیری نظام های فناوری اطلاعات در نظام اداری و اجرایی در جهت افزایش کارایی و بهبود خدمات رسانی؛

- **منوعیت ایجاد واحدهای سازمانی جدید و اصلاح ساختار سازمانی موجود در جهت بهینه کردن فعالیتها و توجه به توانمندسازی کارکنان دستگاههای اجرایی؛**
- **احصای وظایف حاکمیتی در شرکت‌های دولتی و انتقال آن به دستگاه‌های مربوطه و الزام به واگذاری وظایف تصدی‌گری در چارچوب قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی؛**
- **پیش‌بینی اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای با رعایت قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی و محدود کردن اعتبارات به حوزه‌هایی که حضور دولت اجتناب‌ناپذیر است؛**
- **اعلام ردیف‌ها، برنامه‌ها و فعالیت‌های دارای اعتبار توسط دستگاه‌های اجرایی که در گذشته ایجاد شده و در حال حاضر ضرورت نداشته و موضوعیت آنها از بین رفته است؛**
- **تلاش برای اصلاح ساختار شرکت‌هایی که بخشی از سهام آنها واگذار شده و حرکت در جهت تجاری سازی این شرکتها**

۷- تعمیق ارزش‌های اسلامی و باورهای دینی، اعتلای معرفت دینی و تقویت هنجارهای فرهنگی و اجتماعی و فعالیت‌های قرآنی:

- **بهبود شرایط فعالیت و ارتقاء جایگاه بخش غیردولتی در اجرای فعالیت‌های فرهنگی و هنری؛**
- **بهبود ساختارهای اجرایی و کاهش موازی‌کاری و هم‌پوشانی فعالیت‌ها برای استفاده مطلوب از اعتبارات و ارتقاء کیفیت محصولات و خدمات فرهنگی؛**
- **توسعه مشارکت‌های مردمی در عرصه فرهنگ دینی با رویکرد بهبود کیفیت فعالیت‌ها؛**

۸- ارتقاء کمی و کیفی بازارهای مالی با تأکید بر کارآیی، شفافیت و سلامت:

- **اعلام فهرست طرح‌هایی که قابلیت استفاده از ابزار اوراق مالی اسلامی نظیر انواع صکوک مشارکت، اسناد خزانه، استصناع، خرید دین، مرابحه و اوراق مالی ارزی و ریالی در بازارهای مالی داخلی و خارجی برای تأمین منابع مالی دارند؛**

۹- توسعه صادرات غیرنفتی و مدیریت واردات با هدف تقویت تولید داخلی و سرمایه‌گذاری و تعادل بازار ارز:

- حرکت به سوی ثبات و یکان سازی نرخ ارز؛
- حمایت از تحقیق و توسعه در رشته های تولیدی محصولات یا فناوری بالا و قابل صدور؛
- توسعه خوشه‌ها و شبکه های صادراتی؛
- توسعه زیرساخت‌های لازم برای گسترش تجارت با کشورهای همسایه از جمله توسعه همکاری های بانکی و بیمه ای ، حمل و نقل، بیمه‌ای، تجارت الکترونیک
- انعقاد قراردادهای دو جانبه و چند جانبه در زمینه تجارت با کشور های هدف ؛
- معرفی و شناسایی ظرفیت‌های اقتصادی فیما بین از طریق برگزاری نمایندگانه، ایجاد بانک اطلاعاتی مشترک؛

۱۰- حمایت از ایجاد، حفظ و ارتقاء سرمایه انسانی کارآمد و حفظ و شتاب بخشی به رشد علم و فناوری:

- ایجاد و گسترش زمینه‌های لازم برای اجرای نقشه جامع علمی کشور و بهبود شاخص‌های علمی و فناوری با تأکید بر حمایت مالی از پژوهش‌های تقاضا محور و شرکت‌های دانش‌بنیان در زمینه تجاری‌سازی دانش و فناوری و تکمیل زنجیره علم و فناوری؛
- الزام دستگاه‌های اجرایی و شرکتهای دولتی برای درج اعتبارات لازم جهت فعالیت‌های پژوهشی در راستای جزء «ه» ماده (۱۶) قانون برنامه پنجم توسعه ؛

۱۱- تمرکز زدایی و تقویت تعادل‌های منطقه‌ای:

- ایجاد تناسب بین اعتبارات هزینه‌ای دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی از طریق توزیع بهینه و نظام‌مند اعتبارات؛
- شفاف‌سازی اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی و تعادل بخشی نظام توزیع اعتبارات استانی از طریق توزیع بهینه و نظام‌مند اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی و استانی با رعایت ماده (۱۸۱) قانون برنامه پنجم توسعه؛

۱۲- کاهش فاصله طبقاتی بین دهک‌های درآمدی در جهت توسعه عدالت اجتماعی:

- استمرار اجرای قانون هدفمندسازی یارانه‌ها با تکیه بر نتایج حاصل از آسیب‌شناسی وضع موجود و تأکید بر روشهای جدید در حمایت از گروه‌های هدف؛
- جهت‌گیری منابع نهادهای حمایتی برای توانمندسازی گروه‌های تحت پوشش؛
- کمک به تأمین کالاهای اساسی و ضروری جامعه بویژه مصارف موردنیاز اقشار آسیب‌پذیر؛

۱۳- تحقق رشد و شغل‌آفرینی پایدار و کاهش بیکاری به ویژه برای دانش‌آموختگان جوان:

- اختصاص اعتبارات وجوه اداره شده و یا کمک‌های فنی و اعتباری برای سرمایه‌گذاری اشتغال‌زای بخش‌های خصوصی و تعاونی و توسعه و گسترش آموزش‌های کسب و کار، کارآفرینی، فنی و حرفه‌ای با رویکرد ایجاد فرصت‌های شغلی برای جوانان مطابق ماده (۸۰) قانون برنامه پنجم توسعه؛
- لحاظ کردن اعتبارات لازم برای اعمال تخفیف پلکانی و یا تأمین بخشی از حق بیمه سهم کارفرمایان مطابق بند «و» ماده (۸۰) قانون برنامه پنجم توسعه با هدف ایجاد اشتغال و یا تثبیت اشتغال موجود؛
- ساماندهی آموزشهای کاربردی و غیررسمی برای نیروی کار بویژه برای دانش‌آموختگان جوان؛
- حمایت از کارآفرینان در بخشهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی از محل اعتبارات دستگاههای اجرایی و استمرار نظام کارورزی با هدف افزایش مهارت نیروی کار دانش‌آموخته برای ورود به بازار کار؛

ب- بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد

در راستای تکلیف ماده (۲۱۹) قانون برنامه پنجم توسعه و به منظور ارتقاء شفافیت، متناسب‌سازی مسئولیت‌ها و اختیارات، استفاده بهینه از ظرفیت‌های موجود، افزایش پاسخگویی دستگاه‌ها در مقابل عملکرد، ارتقاء کیفیت ارائه خدمات به مردم، فراهم آوردن زمینه استانداردسازی خدمات دستگاه‌های دولتی، افزایش انگیزه کارکنان و مدیران دستگاه‌های اجرایی برای ارائه خدمات با کیفیت‌تر به مردم و زمینه‌سازی اصلاح ساختار بودجه‌ریزی سنتی به بودجه‌ریزی عملیاتی (مبتنی بر عملکرد)، اعطای اختیارات لازم به مدیران جهت ارائه خدمات کیفی و کنترل نتایج فعالیت‌ها و محصولات به جای کنترل مراحل انجام کار؛

➤ تمام دستگاه‌های اجرایی مکلفند فرم شماره (۱) دستورالعمل موضوع پیوست شماره (۴) این بخشنامه را تکمیل و به همراه بودجه پیشنهادی به معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور ارائه نمایند.

➤ وزارت آموزش و پرورش در سطح مناطق آموزش و پرورش، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در سطح مراکز آموزشی، سازمان ثبت احوال کشور در سطح ادارات شهرستانی و سازمان بهزیستی در سطح مراکز توانبخشی مکلفند. براساس دستورالعمل موضوع پیوست شماره (۴) این بخشنامه، فرم شماره (۲) دستورالعمل یاد شده را نیز تکمیل و به همراه فرم شماره (۱) دستورالعمل به معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور ارائه نمایند. معاونت فوق با بررسی نتایج حاصل از اجرای این دستورالعمل در دستگاه‌های اجرایی موضوع این امر نسبت به شناسایی نقش و کارکرد بودجه‌ریزی عملیاتی (مبتنی بر عملکرد)، نسبت به اعطای اختیارات انگیزشی برای مدیران و کارکنان دستگاه‌های اجرایی و تعمیم آن به سایر دستگاه‌های اجرایی اقدام خواهد نمود.

علاوه بر دستگاه‌های اجرایی موضوع این بند، چنانچه دستگاه‌های اجرایی دیگر نیز اقدام به تکمیل فرم شماره (۲) نمایند، می‌توانند از نظام انگیزشی پیش‌بینی شده در دستورالعمل پیوست شماره (۴) این بخشنامه برخوردار شوند.

➤ به منظور ایجاد هماهنگی در اجرای این بند تمام دستگاه‌های اجرایی موظفند نماینده یا نمایندگان تام‌الاختیار خود را به معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور معرفی نمایند.

ج - احکام بودجه

دستگاه‌های اجرایی مکلفند احکام پیشنهادی خود را با توجه به نکات و شرایط زیر تنظیم و در چارچوب فرم‌های پیوست شماره (۲) این بخشنامه به معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ارسال دارند:

- در راستای تکالیف دولت در برنامه پنجم توسعه تدوین شده باشد.
- راهبردهای کلان و سیاست‌های اجرایی این بخشنامه را در برداشته باشد.

- دارای ماهیت بودجه‌ای باشد.
 - حکم‌های موجود در قوانین مادر پاسخگوی اجرای حکم پیشنهادی نباشند.
 - شامل موضوعات مربوط به اصلاح قوانین، اساسنامه‌ها، آیین‌نامه‌ها و مقررات موجود نباشند.
 - متعرض اختیارات دولت و دستگاه‌های اجرایی نباشند.
 - ایجادکننده تعهد و بار مالی برای دولت نباشند و آثار مالی ناشی از احکام، تعیین و در بودجه پیشنهادی دستگاه متعکس گردد.
 - دلایل توجیهی دستگاه اجرایی مبنی بر ضرورت درج حکم در لایحه بودجه به همراه حکم پیشنهادی ارائه گردد.
 - در صورتی که موضوع حکم به سایر دستگاه‌های اجرایی نیز مربوط شود، لازم است تفاهم لازم در مورد مفاد حکم میان دستگاه‌های ذیربط برقرار شود.
 - تمدید و یا اصلاح احکام قانون بودجه سال ۱۳۹۲ منوط به ارائه عملکرد سال ۱۳۹۱ (در صورت وجود حکم در قانون بودجه سال ۱۳۹۱) و عملکرد شش ماهه اول سال ۱۳۹۲ می‌باشد.
 - ارائه پیشنهاد برای استفاده از احکام درآمد - هزینه‌ای سایر دستگاه‌های اجرایی ممنوع می‌باشد و پذیرش و بررسی این نوع از احکام منوط به تأیید کتبی دستگاه اجرایی اصلی ردیف درآمد - هزینه‌ای می‌باشد.
- تمام دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مکلفند در چارچوب راهبردها و سیاست‌های مندرج در این بخشنامه و پیوست‌های آن نسبت به تهیه برنامه سالانه و بودجه سال ۱۳۹۲ خود (و اخذ مصوبه مجمع عمومی یا شورای عالی در مورد بودجه تفصیلی برای شرکت‌های دولتی) اقدام و حداکثر تا دو هفته پس از تاریخ ابلاغ این بخشنامه، به معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس‌جمهور ارسال نمایند. در صورت عدم ارائه بودجه پیشنهادی توسط دستگاه‌های فوق‌الذکر در موعد مقرر، معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس‌جمهور نسبت به تنظیم بودجه سال ۱۳۹۲ آنان اقدام خواهد کرد. مسئولیت ارائه بودجه پیشنهادی در قالب دستورالعمل‌های این بخشنامه از سوی دستگاه‌های اجرایی به عهده بالاترین مقام دستگاه خواهد بود.

د- پیوست های بخشنامه بودجه

پیوست های این بخشنامه عبارتند از:

- ۱- ضوابط مالی ناظر بر تنظیم بودجه
- ۲- دستورالعمل تهیه و تنظیم بودجه دستگاه های اجرایی ملی و استانی
- ۳- دستورالعمل تهیه و تنظیم بودجه شرکت های دولتی
- ۴- دستورالعمل بودجه ریزی مبتنی بر عملکرد موضوع ماده (۲۱۹) قانون برنامه پنجم توسعه

این بخشنامه در تاریخ ۱۳۹۲/۷/۲۱ به تصویب شورای اقتصاد رسیده است.

حسین روحانی
رئیس جمهور